

domu peljal k mami nazaj, naročim strojarju, da naj o vsem molči, kar mi ta zadovoljnega obraza obljubi, dam povelje žandarjem in beričem, kolikor jih je domá, da imajo iti z nami, in tako se podamo naravnost proti hiši Jonasovi. Dečka, ki je proti meni prav priljuden postal, peljem za roko in mu obljubim, da bo strojar že dobil, kar mu gre, ker je tako grdo ravnal ž njim.

Potoma še le jamem prevdarjati važnost tega, kar mi je deček pravil. Naravnost povem tu, da me je to veselilo, kajti morda pride po vsem tem kaj jasnega v zeló zamotano preiskavo zoper Linarja, katerega bi bil prav rad opravičenega in nedolžnega videl. Zato in pa, da bi morda prišel ponarejevalcem na sled, sem sklenil tukaj postopati z naglostjo pa tudi previdnostjo.

Žandarjem in beričem sem že pred odhodom dal površna povelja; bolj natančna so imeli dobiti v hiši, kjer so imeli vse zastaviti ter nikogar pustiti iz prostora, kjer bi ga našli. Tako sem prišel jaz prvi k hiši, spremljevalci moji tik za mano. Z dečkom se podam po stopnicah gori in mignem dvema beričema, da mi imata biti tik za petami.

„Tukaj bodo mama,“ spregovori deček in pokaže vrata v prvem nadstropji.

„Dobro“, pravim jaz, „bom šel povedat jim, kaj se je tebi zgodilo. Le tu zunaj malo počakaj, te bom že poklical.“ (Dal. prih.)

Naši dopisi.

V Gorici 23. jan. — Mednarodna „beseda“ v tukajšnjem gledišči 17. t. m. je bila zopet sijajna. Slovenski pevci so se tudi ta pot dobro obnesli; najbolj je bil všeč srbski „Šta čutiš“, kateremu se je veliko ploskalo. Čisti dohodek ni še natančno znan, gotovo ga bo pa čez tisuč gold., ker je sam grof Gyulai 500 gold. podaril. Da pride ta denar ubozim dijakom gimnazijskim v prid, omenil sem že v poslednjem dopisu. — Dne 19. t. m. je imelo naše mestno starešinstvo zanimivo sejo. Šlo je za novo uravnanje vseh magistratnih uradniških služeb. Med drugimi bi se bilo imelo ustanoviti dvoje tajniških služeb, eno kontrolorstvo i. dr. Tedaj bi prizadela nova organizacija več stroškov. Pravijo pa, da za grmom nove organizacije še drug zajec tiči; da se je mislilo podeliti namreč glavno tajništvo nekemu glasovitemu možu, katerega pa vlada noče in ž njo vred tudi ena stranka v mestu in v starešinstvu ne. Ko je imelo priti pretekli torek do obravnavanja te stvari, nasvetoval je dr. M., da naj se razprava — odloži, in sicer iz ekonomičnih ozirrov, ter da naj se samo eno tajništvo po starem razpiše. Prvi nasvet je padel; drugi je bil sprejet. Ker je potem župan-predsednik hotel prestopiti k razpravljanju novega organizacijskega načrta, začela se je (konservativna) manjšina in pa liberalni dr. M. temu ostro vstavljati in je svoj vpor potrdila s tem, da je — odšla. Ker je ostalo samih 9 starešin, niso mogli več sklepati. Pravih vzrokov teh homatij ni menda nihče povedal, vsak pa si jih je mislil. Tako je vse odloženo „ad calendas graecas“. — Predzadnji „Eco del Litorale“ je priobčil neko „poslano“ (od meseca decembra), v katerem se udje okrajne cenilne komisije Gradišćanske službi odpovedujejo, češ, da jim „ni mogoče pomagati ustanoviti tarife, ki se z njihovim prepričanjem ne vjema in ki žali interese naše dežele (njih okraja?).“ Med udi omenjene komisije je 5 deželnih poslancev. — Že spet nov časnik imamo, in ta je 7. v Gorici! Ta teden je prišla na svetlo prva številka latinskega škofijskega mesečnika „Folium periodicum Archidioeceseos

Goritiensis.“ Zdaj je pa vendar-le res, da mi smo mi. Vrednik novemu listu je gosp. dr. Valussi, bogosl. profesor in državni poslanec. — Dne 10. januarija t. l. je bila prva letošnja seja deželnega šolskega sveta; predsedoval je gosp. namestnik baron Pino sam; deželnih zastopnikov ni bilo zraven. — Poslednje „Novice“ smo dobili še le v petek; mislili smo že, da se jim je kaj — državno-pravdniskega pripetilo. Lepe reči imate na Kranjskem, res! — Zdaj pa še enmalo pedanterije; znabiti, da na zadnje vendar koga spreobrnem. V mojem poslanem dopisu (list 3. t. l.) sem pisal jaz: „... tisti pisci, ki so prej prijeli za pero, ko za slovnico“, — natisneno *) pa sem našel: „... prejeli.“ Prejeti je = empfangen, übernehmen; prijeti = greifen; pero prejmem, kedar mi ga kdo dá; za pero primem, kedar hočem pisati. Sicer se pa zamanjavanje teh dveh glagolov mnogokrat nahaja po časnikih in družih spisih. — Zrno do zrna pogača — si mislim — morebiti se po teh slovnških drobtincah kdo spokori.

Iz Trsta 23. jan. (Volitve v mestni zbor) dveh poslancev iz tretjega razreda so se jako čudno vršile. Patriotično društvo naše, akoravno ni vsem po godu, je vendar za slovanstvo jako nam potrebno, ker se drži principa: blagor Trsta in njegove okolice. To društvo je ta pot propadlo s svojimi kandidati, zapeljano po vladnih organih. Vladni načelnik baron Pino je za kandidata postavil zagrizenega ustavoverca, ob enem nemškutarja in tevtona. Politično društvo „Il Progresso“ nasprotne stranke, katero pa je nekaj let sem zgubilo svoj nekdanji vpliv zaradi despotnega postopanja in terorističnih načel, postavilo je dva kandidata, in sicer prvega barona Morpurgo, kateri je lani v vseh razredih v državni in mestni zbor kandidiral, in je bil tudi nasprotni kandidat naše okolice; drugi pa je neki trgovec Petz, ultra-lahon; zmagala pa sta ta dva zato, ker so jima privrženci „Progresso“ dali vsi svoje glasove. Patriotično društvo pa, ker ni po svoji volji ravnalo in ni postavilo dveh spoštovanih mož, namreč dr. Bizjaka in Tomasini-a za kandidata, je propadlo; ako bi bila ta dva kandidirala, kar je bilo v prvi seji društva sklenjeno, zmagala bi bila z veliko večino glasov, pa vlada je hotela svojega Benjamina na prestol posaditi; spodlotelo je nji v sramoto in nam na kvar. Veliko uradnikov ni hotelo voliti vladnega kandidata Rabelna, ker ga za preveč zagrizenega nemca poznajo, in so se raji volitve zdržali, in to je pomagalo k zmagi nasprotnikom. Ljubljanske volitve tudi na obalah Jadranskega morja odmevajo in čutimo britko, kar se v sosedni deželi godi, kjer so največ beriči okrajnih glavarjev nemčurjem do zmage pomagali.

Iz Koroškega. — Veselo novico naj povedó „Novice“ svojim bralcem, da smo Slovenci na Koroškem vjeli drobtinico narodnih pravic s tem, da se je v Celovcu pri deželni sodnji ustanovil poseben oddelek (senat), sestavljen za sodnijske obravnave s Slovenci iz sodnikov, ki so vsi zmožni slovenskega jezika; predsednik temu senatu je dež. sodnije svetnik pl. Frauendorf, prisedniki pa gospodje Kronegger, vitez Luschan in Trug in namestni sodnik adjunkt Morak, kateri s še enim uradnikom ima pri deželni sodnji pisarnico, v kateri se zaslišujejo s pritožbami svojimi Slovenci v slovenskem jeziku. S tem neba zamudno, drago in recimo z eno besedo, krivično zasliševanje Slovencev s

*) Jaz pišem pri glagolih II. vrste „natisnen“ (ne „natisnjen“). V neki izvrstni novi knjigi pa se ponavlja skoz in skoz „opomnen“, kar ne gre, ker je opomniti (im) glag. IV. vrste. Pis.

pomočjo tolmačev. Res le drobtinica je to narodnih pravic, ki se je dala slovenskemu narodu na Koroškem, al kdor ni vaje celega kosa kruha, ki mu gre, je zadovoljen tudi z drobtinicami!

Iz okolice Horjulske 25. sveč. (*Čudna preiskava o volitvi za zbornico kupčijsko.*) V soboto je bilo iz našega kraja kakih 8 mož k okrajnemu glavarstvu v Ljubljano poklicanih, kateri, ko so pozneje zvedeli, da jih je berič Kos z lažmi za volitev osleparil, da so nemčurske ljudi v zbornico volili, so protestirali zoper bričeve zvijače in volitev preklicali. Še le kaka 2 dni pred volitvijo se je namreč priklatil Kos le-sem in z volilnim listom prinesel nemčurske izvoljence, rekši volilcem, naj brž te volijo, ker gré za znižanje njih patentov in taci sleparij več; **tirjal je od njih tudi denarja** po 5, 10 in celo po 20 kr. z izgovorom, da bode on pota za-nje opravil! Tako premoteni so mu za nemčurske kandidate, ki jih je on ali kak drug njegov pomagač vpisal, volilni list podkrižali ali podpisali. Na Vrhniko prišedši so pa kmalu zvedeli, da ni šlo niti za patent, niti za kako drugo davkarsko reč, ampak le za volitev 12 obrtnikov v zbornico obrtniško, in da so volili ljudi, ki so znani nasprotniki narodnosti domače. In zoper te zvijače beričeve so protestirali. — V Ljubljano v kancelijo okrajnega glavarstva v soboto poklicani so odkritosrčno razložili sleparije Kosove, rekši, da to, kar rekó, so pripravljene s prisego potrditi, ter je posebno eden izmed njih zahteval, naj se to v zapisnik zapiše. Gospod v kanceliji je pisal zapisnik nemški in ga potem po „kranjsko“ mu bral; al kako se je čudil mož, ko iz uradnikovega berila ni nič o tem slišal, kar mu je od zvijač Kosovih povedal! Na vprašanje: zakaj da to ni zapisano, ni dobil — nikakoršnega razjasnila. Čudno pa se mu je zdelo še posebno to, da gospod v kanceliji je le najbolj to povdarjal: ali niso na Vrhniki za to kaj plačila dobili, da so svojo volitev preklicali? — Na tako vprašanje je moža, ki je premožen pa iskren domoljub, sveta jeza zgrabila, da je uradniku odločno pa ostro odgovoril, da nikakor ne, marveč bi bil še on rad par bokalov vina plačal iz hvaležnosti, da se mu je razjasnilo, kako jih je berič Kos na limanice vjel. Konečno zahteva uradniški gospod, naj podpiše protokol, ki je bil nemški pisan. Temu pa se narodni mož zopet prav odločno ustavi ter zahteva, naj se zapisnik slovenski naredi, kakor je bil tudi razgovor slovenski, pa ga brž podpiše, ako bo stalo vse to v njem, kar je govoril; ker tedaj ne vem, kaj ste nemški vpisali — je rekel — in ker tudi nič nisem slišal o tem, kar sem vam o beričevih zvijačah povedal, zato ne morete zahtevati, da podpišem tak zapisnik. Ko mu pa uradnik le prigovarja, naj podpiše nemški zapisnik, mu prav pametno odgovori, naj mu dá prepis nemškega protokola, da ga seboj vzame in si ga doma prestaviti dá v slovenski jezik; če je protokol tako narejen v vsem, kakor je on govoril, potem ga pa podpiše. Uradniški gospod pa tega ni hotel in tako je zapisnik ostal brez podpisa njegovega. — Ako prevdarimo to izpraševanje v kanceliji, vriva se nam misel, da preiskava ta ni šla zato, kaj je berič Kos pregrešil z zvijačami svojimi, ampak merila je le na to: ali ni kdo podkupil volilcev Horjulskih, da so preklicali to, v kar jih je po soglasnem izpričanju uradniški sluga zvijačno zapeljal? „Ja, meine Herren, das heisst ja den Spiess umkehren!“ — to je narobe preiskava!! Artikel VI. postave od 17. dec. 1862 vse drugače govori.

Iz Bizovika pod Ljubljano 25. jan. — Veseli smo slišali, da sl. deželna vlada ne stavi nobenih zaprek, da si napravimo bralno društvo (čitalnico) in da je

pravila (štature) že potrdila, ki smo jih predložili, osnovane po pravilih čitalnice Št. Vidske. Zdaj je naša prva skrb to, da si nabereмо družbenikov, kolikor mogoče veliko, da si potem moremo omisliti kmetu potrebnih dobrih bukev in časnikov za poduk pa tudi za kratek čas; vsaj vsi naši pametni sosesčani sprevidijo, da, kdor današnji čas, ko kmetijstvo in rokodelstvo tako močno napreduje, nič ne bere, zaostaja v vsem tako, da gré gospodarstvo od dne do dne bolj rakovo pot. Gotovo je tedaj naš namen dober, in če ga previdno izpeljemo, nam bo tudi donašal koristi na več strani. Zato pravimo: Bog daj srečo! — Po veliki noči mislimo odpreti našo čitalnico.

Iz Brezovice 22. pros. — Redko kedaj se sliši kaj iz našega močvirnega kraja. Al danes, prijatelji „Novic“, povzdignite oči, nastavite ušesa: volk, volk je bil tukaj, a čudna zver je ta volk; on ima le malo muštac, po životu pa brez dlake, pa hoče nas Slovence požreti, ter hodi po zvutih potih. Al pustimo šalo, prišel je iz Ljubljane berič Gregorc s svojo cajnico ali bolje rečeno s svojo nemčursko torbico in je odnesel par od morasta zakajenih glasov za kupčijsko zbornico! To vam povemo le zato, da letos še morast ni bil varen Ljubljanskih volkov; mi pa jim kličemo: odlazi zver! pod geslom: „za vero, dom, cesarja“ se tudi risov in tigrov ne strašimo.

Iz Št. Vidske okolice. (*O Janezu Maselnu, poštarji v Št. Jurji*) moramo „Novicam“ neko čudno historijco povedati, vredno, da jo c. k. poštno oskrbnništvo v Ljubljani v preiskavo vzame. Martin Žumer iz Vogljan mu je 15. dne decembra 1874 rekomandirano oddal 100 gold. na Janeza Lampiča v Dvoru, pošta Št. Vid nad Ljubljano. Lampič čaka in čaka denarja, ki ga je zelo potreboval, al ni ga bilo; moral je zato drugod izposoditi si denarja za velik činž; ker pa onih 100 gold. mu le še ne doide, gresta Žumer in Lampič do Maselna v Št. Jur; Masel osupnjen se izgovarja in izgovarja, da bo pošti v Št. Vid pisal itd. Pošta v Št. Vidu pa ni dobila ne duha ne sluba od Žumrovih 100 gold., in čujte! — 17. dne meseca januarija priroma ta denar še le Lampiču v roke. Iz Vogljan v Št. Vid je hodilo onih 100 gold. cel mesec in dva dni!! Masel je denar moral kakemu polžu na rep obesiti, če ga ni — kam založil; to pa naj poštna direkcija v Ljubljani ostro preišče. Poštar Masel, to je tisti Masel, ki je gosp. Koprivnikarja zavoljo neke pridige tožil, je čuden patron; on ima z družimi reči veliko opraviti, da po takem zadržuje denar po cele mesece in spravlja ljudi za tega del v velike zadrege. Prijatelj Derbitschov gori ali doli, pošta ni kaj bodi reč. Po pravici moremo tedaj zahtevati preiskave Maselnovega poštovanja.

Iz Ljubljane. — Alea jacta est! Kmalu se bode pred svetom pokazalo: ali v Avstriji še kaj velja postava in pravica ali pa ne? in ali je o volitvah za zbornico trgovinsko in obrtniško resnico ministru poročal dr. Bleiweis ali pa so jo poročali dr. Schaffer, dr. Suppan in Deschmann? Kakor slišimo, so se namreč po okrajnih glavarstvih začele preiskave županijskih protestov zoper volitev in pa preklicev volilcev, ko so bili od beričev ali drugih pomagačev nekaterih okrajnih glavarstev zapeljani, da so proti jasnim besedam §. 10 volilnega reda, ki ukazuje, da med izročitvijo volilnega lista in pa med volitvijo mora kakih 8 dni vmes biti, morali kar na vrat na nos vsiljene nemčurske kandidate voliti. Al, če je preiskava povsod taka, kakor nam kaže dopis „iz Horjulske okolice“ v današnjem listu „Novic“, ne meri ta preiskava na to, da bi se zvedele in vtrdile zvijače in sleparije uradnih beričev, ampak na to, kdo je bil tisti „hudodelnik“, ki je žu-

panom in volilcem oči odprl, da so zvedeli, kaj volitvena postava veleva in kaj po takem je pravo. Pred vsem so slovenski naši časniki tisti hudodelci, ki so se drznili nemško „Wahlordnung“ predstaviti v slovenski jezik in nevedne župane in volilce podučiti, kakošne pravice jim daje volilni red od leta 1868. Podučeni župani in volilci so potem imeli postavno pravico, pred volilno komisijo stopiti z odločnimi protesti in pritožbami. Preiskave teh pritožeb in protestov morajo, ako se postavno vršijo, cele gore nepostavnosti na svet spraviti in jasno svetu dokazati, da so nične te volitve. Al to še ne zadostuje. Postava je tako razžaljena, da so nekateri volilci na podlagi ogromnega gradiva podali c. kr. državni pravdniki pritožbo zoper grozovito nepostavno vršitev imenovanih volitev, in jo prosili zadostjenja veljavni postavi na kazenski poti. Postopanje večkrat imenovanih osob ni bila več navadna volilna agitacija, kakor jo postava še pripušča, ampak prava volilna anarhija, ki spada pod člen VI. kazenske postave od leta 1862. Vrh vsega tega pa je 25. t. m. tudi grof Hohenwart z mnogimi sodružniki federalistične stranke stavil do ministerstva kupčijstva interpelacijo, kaj ono misli o tej zadevi storiti? Da je grof Hohenwart kot večletni načelnik deželnih vlad na Tirolskem in v gornji Avstriji, poslednjič pa minister in ministerstva prvosednik prevzel interpelacijo, nam je to dokaz, da je imel zadostno podlago resnemu vprašanju do gosp. ministra. In tako stoji zdaj ministru sedanjemu bivši minister nasproti!

— (Iz seje deželnega odbora 22. januarija.) Dopis deželnega predsedstva, da je v zadnjem deželnem zboru po vladnem predlogu sprejeta postava o tem, v katerem času naj se divjina ne pokončava, zadobila cesarjevo potrjenje, vzel se je na znanje. — Deželni odbor je dal natanko preiskati, jeli zadene koga kaka krivda, da je 21. t. m. padel sekcijski služabnik Fr. Peklaj raz strehe bolnišničnega poslopja, ki je na mestu mrtev obležal, ter ob enem sklenil, da se ta služba razpiše. — Prof. gosp. Povšet na kmetijski šoli v Gorici se je izrekla najtoplejša zahvala za temeljito izdelan prevdarek stroškov za učne potrebščine za kmetijsko šolo, ki se ima napraviti na Dolenskem. — Predlogu deželnega šolskega sveta, da se po sklepu dotičnih krajnih in okrajnih šolskih svetov enorazredne ljudske šole v Krškem, v Ratečah in v Leskovci pri Krškem razširijo na dvorazredne in da se za to razširjenje dá iz normalno-šolskega zaklada potrebna pomoč za plačo drugega učitelja, je deželni odbor pritrdil proti temu, da se dovoljene podpore iz normalno-šolskega zaklada v prihodnjem deželnem zboru opravičijo. — Povekšanju učiteljske plače na ljudski šoli na Trati na 500 gold. na leto je deželni odbor po predlogu deželnega šolskega sveta pritrdil.

— (V centralno kontrolno komisijo za uravnavo zemljiškega davka), katera bo že te dni svojo prvo sejo imela, je finančni minister za deželo Kranjsko si izbral dr. Razlaga in za namestnika njegovega K. Deschmanna; menda je s tem imenovanjem minister odškodovati hotel dr. Razlaga za to, ker ga poslednji deželni zbor Kranjski ni hotel vdrugič več voliti v deželno komisijo. — Drugi v to komisijo od ministra izvoljeni so: Miklitz, nadgozdar v službi ministerstva kmetijstva, Elsner, c. kr. ministerski svetnik v finančnem ministerstvu, Chertek, c. kr. svetnik v finančnem ministerstvu, Quadrat, c. kr. okrajni glavar in centralni nadzornik za uravnavo zemljiškega davka, Schindler, c. kr. finančni svetnik in centralni nadzornik za uravnavo zemljiškega davka, Wiszniewskij, c. k. finančni svetnik in centralni nadzornik za uravnavo zemljiškega davka, Goppold, posestnik na Českem, dr. Ryger,

državni poslanec iz Moravskega; Pfeifer, gozdarski svetnik v Šleziji; Siegler pl. Eberswald, grajščinski oskrbnik v Galiciji; Pachmann, c. kr. gozdarski cenilni nadzornik, je imenovan namestnik za Štajarsko, Koroško, Goriško in Istro. — To je imenik mož, ki si jih je minister izbral za zastopnike vladne v centralni Dunajski komisiji. Dr. Razlag ni še c. kr. dvorni svetnik v kakem ministerstvu, vendar se vidi, da se k temu čedalje bliže pomikuje.

— (Novo ustanovljena služba c. kr. okrajnega živinozdravnika v Črnomlju) je razpisana do 10. svečana t. l.; prošnje se oddajajo pri c. kr. deželni vlad v Ljubljani. To službo morejo dobiti le taki, ki so vsaj 4 leta gimnazije ali realke dovršili in na Dunaji po 3letnem učenju diplomo živinozdravnika dosegli.

— V četrtek popoldne je bilo Fr. Peklaj-u, večletnemu slugi v tukajšnji deželni bolnišnici ukazano, naj gre s strehe sneg kidat in iz žlebi led odpraviti. Tacega dela nevajeni človek pade z visoke strehe, na katero je brž ko ne iz line stopil, v dvorišče na glavo, in v tem hipu mrtev obleži. V tej grozni nesreči je le to še sreča, da ni bil oženjen in da ne zapusti ne vdove ne otrok.

— (Slovensko gledališče.) Predstava „Starega korporala“ je v nedeljo zopet napolnila gledališčne prostore izvzemši lože, ki so večidel v nemčurskih rokah. Igralo se je vseskozi tako, da navdušenega ploskanja ni bilo konca ne kraja. Zavoljo tega nam igralcev ni treba vsacega posebej hvaliti, vendar pa radi pripoznamo gospodu Nolliju med vsemi venec večera. Gosp. Šušteršič ni bil vsem všeč, pri gospodični Ledarjevi pa smo zapazili premalo resnobe. Sploh pa je bila predstava najboljših ena, katere smo v tej igralni dōbi videli. Našemu občinstvu so pa tudi ljudske igre z zdravim jedrom bolj po volji, kakor plitvi in polzki izdelki novejša doba ali francoskega kopita. — Naj tū še omenimo, da je za pevko najeta gospodičina pl. Neugebauerjeva društvu v Zagreb ušla, zato ne bo letos menda nič več operet.

— (Orchester čitalničin) se sestavlja pod vodstvom marljivega kapelnika gosp. Stöcklna. Zdaj šteje že deset prostovoljcev, ki se prav pridno vadijo v godbi na različnih instrumentih.

— (Vabilo na slovesno veselico v spomin Valentinu Vodniku) 2. svečana. Program besedi: 1. Nedved — „Vodniku“, himna za moški zbor s čveterospevom. 2. Pevec buditelj. Na god Vodniku. Govori gosp. Fr. Šmid. 3. Stöckl — „Blagi spomini“, moški zbor s samospevom za bariton, ki ga poje gosp. Pucihar. 4. W. A. Mozart — čveteroigra za gosli, violo in violončel. 5. Winter — „Adrijansko morje“, veliki moški zbor s spremljevanjem glasovira. Po besedi ples, pri katerem svira c. k. vojaška godba. Začetek ob 7. uri zvečer.

Na korist muzikalnim potrebščinam čitalničnim je po večletni navadi ta večer vstopnina odločena tako-le: vsak ud čitalničn brez razločka plača 50 krajc., — gost, po kakem udu vpeljan pa 1 gold.

— Za tistih 1000 gold., ki jih je dr. Bleiweis razpisal vsacemu, kdor mu pokaže okrožnico farovžem, se ni še oglasil noben „Tagblattovec“, čeravno nekaterim rebra lakote pokajo.

— (Pobirki iz časnikov.) „Slov. Gosp.“ piše gledé na volitve za Ljubljansko zbornico kupčijsko in obrtnijsko med drugim te-le resnične besede: „Kaj je te najnovejše zgube in národne sramote krivo? Pred vsem — se ve da — grozno pod §. §. kazenske postave spadajoče pritiskanje c. k. vladnih organov, zaničevanje jasnega §. 10. volilnega in kar je še več taci sredstev, ki jih ustavaki pri volitvah prav po turško povsod

rabijo. Pa po našem prepričanju je te zgube posredno tudi kriva nesloga Slovencev, da se je mnogo volilcev, posebno po mestih, obrnilo na tako imenovano „liberalno“ stran, ki vleče z nemčurji. Národna stranka ima tudi na Kranjskem svojih „mladih“, ki so z nemčurskimi liberalci enega duhá. Pričakovali so toraj, da bodo nemčurji rajše potegnili s Slovenci, kakor pa z ustavaki. A vendar se to ni zgodilo, in „mladoslovenska“ liberalna politika je tudi tukaj na cedilu ostala! Stranka, katero je „Narod“ par let sem obdeloval in proti konservativni stranki ščuval, je namreč mislila, da si bode z liberalizmom pridobila nemčurje po vseh mestih na Slovenskem, da si bo z liberalizmom svojim prikupila tudi liberalce nemške. Bridka skušnja pa jim zdaj kaže, da ostane nemčur, kar je, in da ga ni volja stopiti pod národno zastavo, naj se národna stranka še tako „liberalno“ zavija in razvija. Nemško časnikarstvo je že zdavno po večini prišlo judom v roke; iz tega zajemajo ljudje po mestih svojo duševno hrano, strup proti cerkvi in duhovskemu stanu. Z Beustom so prišle v Avstrijo cerkvi sovražne postave in „purgarsko“ ministerstvo je storilo vse, da je vera starih naših sramota, brezverstvo pa častno in znamenje omike postalo. „Mladoslovenci“ so sedli na limanice, in od tod žalostni sad slovenske nesloge!“

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — V prvi seji državnega zbora 20. dne t. m. je bilo prebrano pismo Českých poslancev, v katerem so povedani razlogi, zaradi katerih Čehi tudi zdaj ne vstopijo v državni zbor. Med drugimi zelo važnimi razlogi je tudi ta, da nočejo podpirati sistema, ki je tako pogubljiv za narode, ki zanemarljivo občne zadeve, drži se pa strankarstva, ki narodom le čedalje večje davke naklada, s tem pa molze dežele in jih spravlja ob blagostanje. Povdarjajo tudi to, da Českí narod od Dunaja pri teh razmerah ničesar ne pričakuje ter svoje upanje stavi edino le še na cesarja. — Dr. Pražák je predlagal, da bi se to pismo izročilo odseku za opravični red v pretres in poročanje, a ustavoverci so se pokazali zopet strašansko liberalne ter zadušili ta predlog, ki je bil gotovo dosti objektivni. To je pa tudi le zopet dokaz, da ustavoverci drugim še prostosti razgovarjanja ne dovolijo.

— Še nekaj zelo važnega se je zgodilo v tej seji. Ko bi se bila imela brati vdrugič vladna predloga o preuredbi dodatka k državnemu volilnemu redu za kraljevino Česko, je vstal Hohenwart ter izrekel, da se njegovi tovariši ne bodo vdeležili razprave, ker niso bili za direktne volitve, pa tudi zdaj niso za to, da bi se te določbe na tej poti nadaljevale, ter se kratile pravice dežel še dalje. Izgovorivši gre iz dvorane, za njim vse desno središče.

— V isti seji je tudi ministerstvo propadlo, njegova stranka mu je nasprotovala. S 115 glasovi proti 41 je bil namreč sprejet predlog, da ima vlada za prihodnjo sesijo pripraviti predlog, kako bi se odpravilo posilno legaliziranje (Legalisirungszwang). Minister Glaser se je trudil, kar je mogel, da bi odvrnil ta sklep, pa brez uspeha.

— Interpelacija Hohenwarta zaradi volitev za kupčijsko in obrtnijsko zbornico Kranjsko v državnem zboru stavljená se glasi:

„Pri volitvah, ki so se ravnokar vršile za trgovsko in obrtnijsko zbornico v Ljubljani, je bilo — po poročilih iz Kranjskega — ne manj ko 103 protestov proti veljavnosti teh volitev podanih volilni komisiji deloma

po posameznih volilcih, deloma po celih občinah. Ti protesti popisujejo dogodbe pri volitvah tako, da se podpisanim še ne zdi mogoče zdaj že o tem javno govoriti, ker bi to, česar se v teh protestih nekateri dolžé, ako se skaže, da je res, na vsak način kazensko postopanje zahtevalo. Pri tem takem se zdi podpisanim zavoljo javne npravnosti (morale) vsakako potrebno in neogibljivo, da se po sodnijski preiskavi dokaže, ali so te tožbe pravične ali krivične, in da se proti tistim, ki bi bili pri tem v katerem koli obziru krivi spoznani, postopa po kazenski postavi. Podpisani stavijo toraj do Nj. ekscelece gospoda ministra trgovstva vprašanje:

1. So li Nj. ekscelenci tukaj omenjene resnične dogodbe že znane?

2. Je li Nj. ekscelenco volja, morda po dogovoru z gospodom ministrom prava ves volilni akt s pritožbami in protesti vred, ki so proti volitvam podani, za zdaj kompetentni sodnji izročiti v preiskavo?

3. Kaj misli Nj. ekscelenca včiniti gledé kupčijske in obrtnijske zbornice v Ljubljani do tje, ko bo sodnijska preiskava končana?“

(Podpisanih je 42 poslancev, dr. Razlaga ni med njimi.)

— V državnem zboru se bo obravnavala tudi postava o osnovi upravnega sodišča za uradne oblastnike.

— Pravda Ofenheimova spravlja vedno nove škandale na dan, ki so se godili v višjih krogih. Rumunski denarni minister se je odpovedal ministerstvu, da bi tem lože govoril kot priča, v Lvovu se je grof Borkovski zavoljo te pravde vstrelil, minister Banhans bo pa tudi poklican za pričo. Lepi izgledi so to ljudstvu! — Bil je že kot priča zaslišan dr. Giskra, ki je zelo se potezal za opravični svet in Ofenheima, ob enem pa govoril tudi za-se, ker je bil takrat v opravičnem svetu. Iz njegove izpovedbe je razvidno, da so bila načela teh „gründerjev“ znana na višem mestu. Kakor Ofenheim sam, je tudi dr. Giskra ministra Banhansa v slab svit postavil.

Črna gora. — Turška ni hotela prej spolniti razsodbe nad onimi Turki, ki so bili zaradi krvavih dogodb v Podgorici obsojeni, marveč je zahtevala, da se morajo tudi Črnogorci v preiskavo djati. To zahtevanje pa je Črnogorce tako razkačilo, da se je Turčija vstrašila njihove nevolje ter odjenjala. Najbrže se je pa tudi bala, da bi kak ravs med njo in Črnogoro ne privabil Rusa Črnogorcem na pomoč.

Žitna cena

v Ljubljani 20. januarja 1875.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 10. — banaška 5 fl. 62. — turšice 3 fl. 30. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 40. — ječmena 3 fl. —. — prosa 3 fl. —. — ajde 2 fl. 90. — ovsa 1 fl. 90. — Krompir 2 fl. 50.

Kursi na Dunaji 26. januarja.

5% metaliki 70 fl. 05 kr. Ažijo srebra 105 fl. — kr.
Narodno posojilo 75 fl. 45 kr. Napoleondori 8 fl. 91 kr.

Loterijske srečke:

v Gradcu	}	23. jan. 1875:	11.	63.	49.	26.	4.
na Dunaji			39.	3.	71.	44.	1.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 6. februarja.